

1. „Je zoekt niet op naam“, vertelt Dave Ryan van R&D Strooier Afstel & Advies, „maar op de verhouding van de korrels: Vul de schudbak. Schud de korrels tot ze ergens blijven liggen. Dan lees je van het bakje hoe de verhouding is. Bijvoorbeeld de percentages 0 (stof), 35 (2,2 mm korrels), 60 (3,3 mm korrels) en 5 procent (groter dan 4,5 mm).“

2. Vervolgens zoek je in de tabel die waarden. Zoek niet op naam van het te strooien granaal, maar op de verhouding 0-35-60-5 en een litergewicht dat past bij deze mestsoort. Heb je die gevonden, dan kijk je naar de te strooien kilo's, de strooibreedte en de te rijden snelheid, dan lees je af welke schoep je nodig hebt, in welk gat deze moet en in welke stand (hoek) de strooier moet voor het gewenste strooibeeld.

3. Om de strooier naar voren of naar achteren te kantelen, hang je de strooier eerst op het oog vlak. Indien nodig de strooier met behulp van de hoekmeter op de strooier gemonteerd verder afstellen met het waterpasje.

4. Akkerbouwer Sander Eriks moet de strooier 2 graden met de kont naar het gewas toe zetten (achterover). Als hij dat eenvoudig met de hoekmeter heeft gedaan, dan draait hij de topstang in of uit. (Kortere topstang, dan schoep omhoog, dus korrels verder) Ryan: „Vergeet het commentaar van de buurman. Die denkt namelijk dat je gek bent omdat de strooier de kont omlaag richt. Doe gewoon wat de tabel je zegt. Als de kunstmest niet ver genoeg komt, kantel je de bak voorover, zijn de korrels groter waardoor de spreiding te breed wordt, kantel je 'm achterover.“

5. Bij levering van de strooier controleer je of de delen zoals doseergaten en kantstrooielementen goed afgesteld zijn. Een kantstrooiknop en een spuitspoorknop zitten op de computer in de cabine. Als de kantstrooiknop ingedrukt wordt zet de machine de rechtse van de twee gaten dicht.

6. De liftschoepen zorgen ervoor dat de kunstmest in de juiste hoek naar boven verspreid wordt. Dáárom kan het heel goed dat de kunstmeststrooier al naar gelang de grootte van de korrel naar beneden moet hangen. „De schoepen zitten trouwens niet in gat 1 en 2, maar dat is wel hoe de machine afgeleverd dient te worden. Nu kun je dat even zelf doen“, zegt Ryan tegen Eriks. Die draait er zijn hand niet voor om.

Nog veel oude strooitabellen in gebruik

‘Kwaliteit kunstmest belangrijker dan afstelling’

Dave Ryan adviseert dagelijks akkerbouwers en veehouders over de afstelling van kunstmeststrooiers. De bevlogen Ier drukt telers in het hele land op het hart vooral ook kritisch te kijken naar wát ze strooien. „Is het geen B-kwaliteit kunstmest?”

De lucht is loodgrijs. In een loods nabij Sint Maarten, in de kop van Noord-Holland, staat de twee dagen oude kunstmeststrooier van akkerbouwer Sander Eriks te glimmen. De akkerbouwer had voor de juiste afstelling van de machine contact gelegd met Dave Ryan van R&D Strooier Afstel & Advies, die een onafhankelijk advies geeft over de afstelling van alle merken kunstmeststrooiers. Vaak komt de adviseur bij oude types, vandaag treft hij een gloednieuwe Bogballe bij een akkerbouwer die tot op heden de loonwerker kunstmest liet strooien.

In de kantine vertelt Dave Ryan over wat belangrijke aandachtspunten zijn bij het strooien. Voor Eriks is het allemaal nieuw; omdat hij een nieuwe spuit heeft op 27 meter, gaat hij binnenkort zelf strooien. Ryan pakt de boekjes erbij en laat Eriks zien hoe de strooitabellen werken. „En waarom heb je eigenlijk een weegstrooier gekocht?”, vraagt de adviseur, die even daarna zelf het antwoord

geeft: „omdat je denkt dat je dan zelf niks hoeft te doen. Maar dat klopt niet helemaal.” „Dat de instellingen belangrijk zijn, klopt. Maar je moet het zien alsof de strooier en de kunstmest samen een huwelijk aangaan. De kwaliteit van de kunstmest heeft net zoveel invloed op het gewas als de instellingen van de strooier!”

Volgens de adviseur controleert bijna niemand de kwaliteit, terwijl een teler ook wel weet dat veel stof in de kunstmest niks doet voor het gewas. „Weggegooid geld is dat, je betaalt wel 100 procent toch?” Als 30 procent wegstuift of de hardheid van de korrel is niet oké omdat het bijvoorbeeld veel te warm in een silo zit, dan strooi je geen kwaliteit. En als de korrels te zacht of zelfs plakkerig zijn door de wijze van opslag, dan kun je niet ver genoeg strooien. En wat als het percentage korrels met een doorsnee van meer dan 4,5 millimeter groter is dan 10 procent? Dan hagel je zo het gewas kapot.”

Kunstmest is geen homogeen product, weet Ryan, maar het wordt wel steeds homogener: „Wat erg is, is dat ondanks het feit dat de kunstmestfabrikanten de korrels de laatste jaren veel groter hebben gemaakt, de meeste strooiers nog altijd met de tabellen van vóór die tijd werken.” Ryan vindt dat onbegrijpelijk. Eriks probeert in de tabel op te zoeken hoe chilispeter gestrooid dient te worden voor de bieten. Dat staat nou net niet in de meegeleverde tabellen, maar Ryan zal het voor hem opsnoeren. Eriks heeft een extra set schoepen nodig omdat als hij de fijne chilispeter in juni/juli strooit, de luchtvochtigheid hoog is, waardoor de korreltjes niet genoeg verspreid worden. Na de theorie is het tijd om de loods in te gaan. Daar voelt de akkerbouwer zich beter thuis. De schotelhoogte is bij de Bogballe op het oog te doen, ergens tussen de 75 en 110 centimeter hangt hij goed. Fluitend doet de teler verder wat Ryan hem adviseert. ■

TIPS DAVE RYAN VOOR HET STROOIEEN

- Wees kritisch op de kwaliteit van de kunstmest. Controleer bij aanlevering van de kunstmest op een regelmatige korrelgrootte (alles tussen 2,2 en 3,3 mm is optimaal), controleer het breukgewicht (als de korrel al bij een druk van enkele kilo's kapot gaat, is het te zacht) en controleer het litergewicht (deze bepaalt de werpbreedte). „Is de kwaliteit niet oké - te veel stof en/of te grote korrels” stuur dan de lading terug. Je kreeg een B-partij. Vaak krijg je dan zonder problemen de kunstmest waarvoor je wel betaalt”, zegt de adviseur. „Het allerbelangrijkste voor de instelling van een Vicon en een Bogballe zoals hier, zijn de fysische eigenschappen van de kunstmest. Die zijn de basis voor de afstelling.”
- Controleer de slijtende delen (schoepen en strooi pijp). Check de speling in de aftakas. Maak eens per jaar het plaatje schoon en smeer in met een weinig olie.
- Hang de machine goed af. Goed wil zeggen: conform de instructies van de fabrikant. In het algemeen niet te hoog en niet zomaar voorover gekanteld.
- Controleer het toerental van de aftakas.